

UVOD

Želja nam je da u ovom tekstu obratimo posebnu pozornost na praktičnu i moguću primjenu Zakona o trgovačkim društvima, imajući u vidu moguće probleme na koje će neizbježno naići poslovni ljudi, zaposleni ili vlasnici udjela u nekom trgovačkom društvu te osobito odvjetnici, pravnici ili javni bilježnici.

Nije nevjerojatno pretpostaviti da će jednoga dana u pisarnicu nekog odvjetnika ili javnog bilježnika pristupiti osobe s problemom na koji da način i kojim oblikom pravnoga odnosa riješe svoje suprotstavljene interese. Kako definirati i ujednačiti, a tada i u zakonski oblik pravnoga odnosa pretočiti njihove poslovne interese?

Vjerojatno će jednom situacija biti i ovakva: Ivan je obrtnik čiji obrt nužno treba dodatni kapital. U planu ima proširenje dosadašnjeg proizvodnog programa, koje bi moglo donijeti i znatan priljev novca u nekom budućem razdoblju. Krediti banaka nisu mu zanimljivi zbog previsokih kamata koje bi opterećivale tekuće poslovanje, pa bi, po njegovoj procjeni, troškovi proizvodnje pretjerano porasli, što bi zasigurno smanjilo učinak čitavog projekta. Osim toga Ivan i nema dovoljno novca za vlastiti udio i ne raspolaže nekretninama. Matija ima kapital, voljan ga je staviti na raspolaganje Ivanu, no za taj iznos traži i odgovarajuće osiguranje (npr. hipoteku na nekretninu ili sl.).

Važan zadatak odvjetnika odnosno pravnog savjetnika jest da pronade i formuliра poslovni i pravni interes obiju strana. Ivan treba novac; ima sve ostalo što treba za posao: strojeve, znanje, planove. Matija ima novac. Pitanje je koji je oblik pravnog odnosa najpogodniji u ovakvom slučaju.

Na raspolaganju je više rješenja. Svako od tih rješenja može se do neke granice prilagoditi interesima stranaka odnosno njihovim potrebama, stoga nije neumjesno spomenuti ih i usporediti.

Ugovor o zajmu je prva varijanta, doduše malo vjerojatna jer Matija osim osiguranja svoga potraživanja može zahtijevati i svakodobnu mogućnost nadzora i provjere poslovanja odnosno korištenja pozajmljenog novca (namjenski zajam - članak 566. Zakona o obveznim odnosima /ZOO/). No, svrha ugovora o zajmu ne ide tako daleko, iako nije isključeno uglaviti i takve dodatne odredbe. S druge strane, Ivanu će primanje zajma uz plaćanje kamata opteretiti troškove proizvodnje, te je za njega zajam jednako odbojan kao i kredit banke.

Ivan će u pregovorima svakako naglašavati moguću visoku i relativno brzu zaradu, zbog izuzetne potražnje jer takvoga i tako jeftinog proizvođača nema ni na domaćem, a ni na stranom tržištu. Obećaje, tako, visok postotak dobiti. Matija kao zajmodavac, osim kamata ne bi mogao od Ivana zahtijevati ništa drugo. Stoga ideja o dobiti u postotku višem od kamatne stope nije zanemariva. Problem je: što s angažiranim novcem,